

Reactie op wetsvoorstel Milieuprestatie eisen GWW

Eerste indruk

Wat opvalt is dat dit wetsvoorstel steunt op circulaire doelen, maar de wettelijke maatregel zelf gaat alleen over de milieu-impact van producten volgens de geldende LCA-regelgeving (gebaseerd op de EN 15804).

Ik ben voorzitter van 2 Europese werkgroepen van CEN TC350 die normen ontwikkeld voor circulair bouwen. Deze commissie heeft o.a. ook de EN15804 (LCA-methodiek waar ook dit wetsvoorstel op steunt) heeft ontwikkeld. Daarvoor heb ik o.a. vele jaren gewerkt als expert op het gebied van duurzaam- en circulair bouwen bij Rijkswaterstaat.

1. Circulariteit wordt niet gedekt door het wetsvoorstel

Bij een beoordeling van de mate van circulariteit worden de prestaties van een bouwwerk of bouwproduct getoetst aan de doelen van circulariteit: behoud van milieu, van grondstof voorraden en van (functionele, technische en economische) waarde. De toelichting op dit wetsvoorstel verwijst veelvuldig naar nationale en Europese beleidsdocumenten over circulair bouwen, maar de concrete eisen van het wetsvoorstel beperken zich tot het meten van de milieu impact. Als dit wetsvoorstel circulaire doelen stelt dan hoort daar ook een meet- en beoordelingsmethode bij die toetst op de uitputting van grondstoffen en het behoud van waarde. Op zich is dit begrijpelijk aangezien een dergelijke methodiek nog in een vroeg ontwikkelstadium bevindt en nog niet geschikt is om op te nemen in een wet. Het gevolg is wel dat dit voorstel de lading niet dekt. Men zou er voor kunnen kiezen om de scope van dit wetsvoorstel te beperken tot wat de titel suggereert, door alle verwijzingen naar circulair beleid er uit halen. Een betere optie wellicht is om duidelijk te maken dat circulariteit meer is dan de milieu impact, maar dit nog verder ontwikkeld dient te worden voordat het opgenomen kan worden in de wet, bijvoorbeeld via een later aan te vullen AMvB.

Voorstel 1: kondig alvast aan dat die (op circulariteit gerichte) normen er op enig moment aan komen en bij AMvB worden toegevoegd aan de wet.

2. De milieu impact alleen op product niveau bepalen werkt averechts

Er wordt in dit wetsvoorstel alleen getoetst op product niveau. Dit leidt tot een sub-optimalisatie. Zowel voor milieu-, grondstoffengebruik- als waardebehoud geldt dat de impact op bouwwerk niveau slechts ten dele afhankelijk is van de milieu impact van de samenstellende materialen en producten. Bijvoorbeeld: een bouwwerk met een lange levensduur (stel 200 jaar) vergt een robuust ontwerp. De hoge technische eisen veroorzaken wellicht een iets hogere milieu impact dan gemiddeld op product niveau. Dergelijke producten zullen bij een aanbesteding op productniveau dus relatief slecht scoren t.a.v. de milieu impact. Als men echter de uiteindelijke milieu impact op bouwwerk niveau over 200 jaar berekent dan zal die vele malen lager uitkomen dan bij het traditionele bouwwerk dat 50 of 100 jaar meegaat en in diezelfde periode 2 tot 4 keer opnieuw gebouwd zou moeten worden. Ander voorbeeld (uit een ander deel van de bouw): een isolatiemateriaal kan je niet beoordelen met een product LCA omdat de milieu impact van het productieproces vele malen kleiner is dan de vermeden milieu impact (door minder energieverbruik) op bouwwerkniveau als gevolg van de isolerende werking van het materiaal.

Voorstel 2: zorg dat milieu impact altijd wordt bepaald op bouwwerk niveau met wettelijk vastgelegde productinformatie ter ondersteuning.

3. De huidige LCA meetmethodiek in onvoldoende in staat om lange termijn circulaire ontwerp strategieën te beoordelen.

Bestaande LCA-methodiek kent geen weging van de factor tijd: een product dat ontworpen is voor meermalig (her)gebruik met een totale potentiële levensduur van 200 jaar heeft geen betere milieuscore dan een product dat slechts 50 jaar meegaat. Circulaire ontwerpen scoren hierdoor vaak slechter dan niet circulaire ontwerpen. Een belangrijk argument van LCA-deskundige is dat een lange levensduur moeilijk te bewijzen valt. Hier zijn wel

oplossingen voor in ontwikkeling, maar ook die bevinden zich nog in een te vroeg stadium. In grote lijnen zijn er twee strategieën die LCA- en circulaire experts met elkaar bespreken:

- a. Aanpassen van de LCA methodiek ten einde die meer geschikt te maken voor het beoordelen van circulaire ontwerpen met een zeer lange levensduur en/of multicyclische (veelal modulaire) producten met een soortgelijke totale levensduur
- b. De bestaande LCA methodiek houden voor de kortere termijn en aanvullende circulaire meetmethoden ontwikkelen om de lange termijn te beoordelen.

In beide gevallen kan technische ontwerpregelgeving zoals die ontwikkeld wordt in Wg 7 van CEN TC 350/ Sc1 zorgen voor betere bewijsmiddelen. Denk hierbij aan technische eisen en bijbehorende test methoden voor o.m. adaptiviteit, onderhoudbaarheid, repareerbaarheid, losmaakbaarheid, herbruikbaarheid/ modulariteit en (hoogwaardige) recyclebaarheid.

Voorstel 3. Kondig aan dat er gewerkt wordt aan een aanvullende multicyclische, lange termijn LCA methodiek met bewijsmiddelen die lange levensduren en/of multicyclisch gebruik aannemelijk kunnen maken.

Als u meer wilt weten over deze standpunten bent u van harte welkom om mij hiertoe te benaderen.

Met vriendelijke groet, Evert Schut